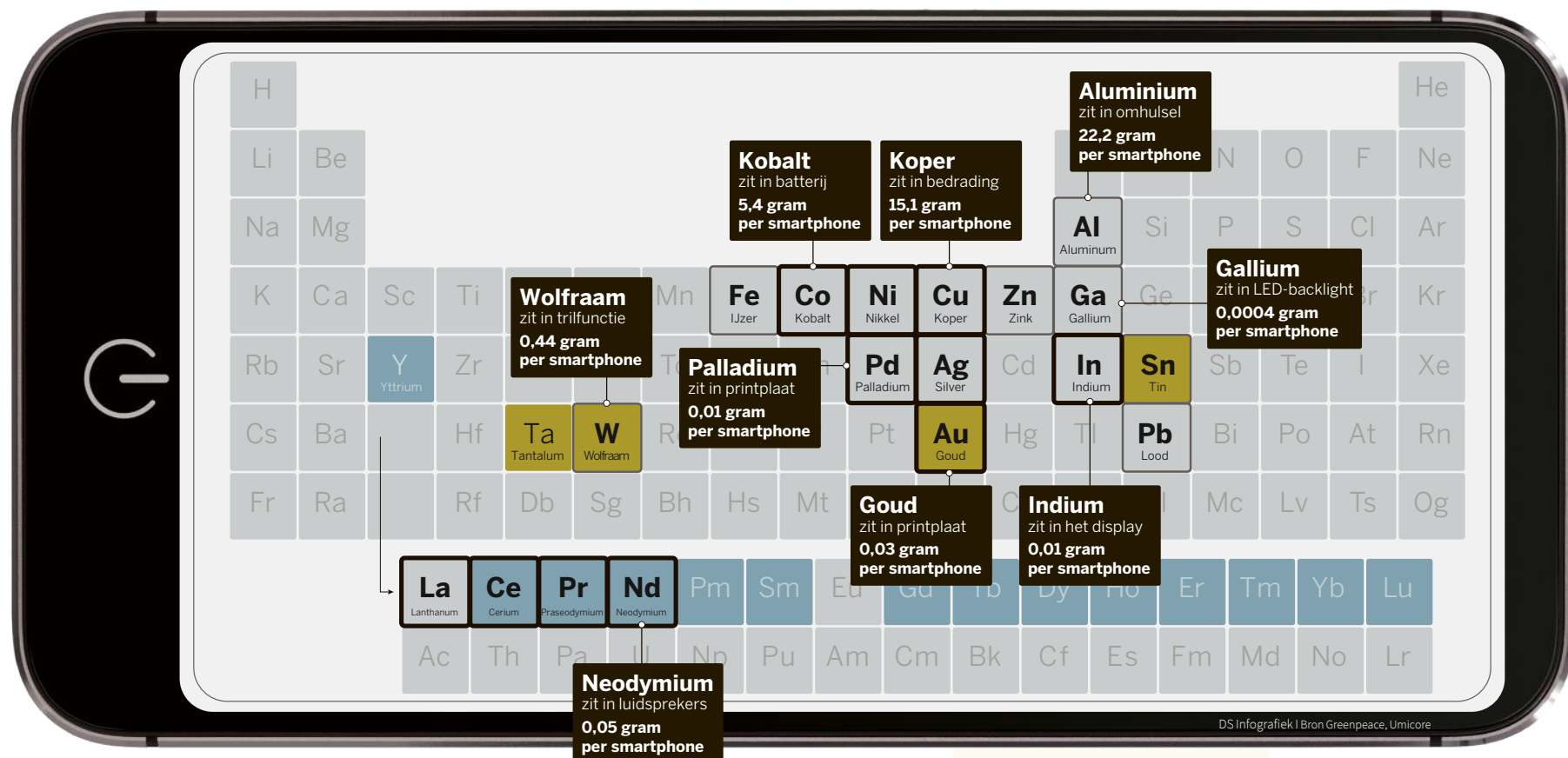

Geen toekomst voor drie miljoen ton aan oude gsm's

Een halve tabel van Mendelejev in je smartphone

- > Greenpeace klaagt ecologische gsm-ramp aan
- > Amper 2% afgedankte gsm's wordt gerecycleerd
- > Ook Belgen 'vergeten' elektro-afval

VAN ONZE REDACTEUR
JOHAN RASKING

BRUSSEL | Afgedankte gsm's en smartphones doen de elektronische afvalberg wereldwijd elk jaar met 3 miljoen ton toenemen. Van recyclage en hergebruik van de materialen in die gsm-toestellen is amper sprake.

Dat blijkt uit een rapport van de milieu-organisatie Greenpeace. Volgens Greenpeace heeft het almaar groeiende gsm- en smartphonegebruik 'rampzalige' ecologische gevolgen. Het rapport hekelt het gebrek aan duurzame productiemethodes - wat tot uitputting van edele metalen leidt - maar ook de achteloosheid waarmee een smartphone na hooguit enkele jaren gebruik door de consument wordt weggegooid.

In de Verenigde Staten draagt de gemiddelde levensduur van een smartphone nog slechts 26 maanden. Geen wonder, zegt Greenpeace, want de grote producenten doen er alles aan om hun klanten tot snelle toestelwissels aan te zetten, bijvoorbeeld door om de zoveel maanden met nieuwe software-upgrades te komen of door batterijen te installeren die het niet lang uithouden.

Uitgekiende marketingcampagnes doen de honger bij de consument naar een nieuw, 'beter'

toestel nog toenemen. Met succes. Vandaag zijn er al meer dan 5 miljard eigenaars van een smartphone. In 2020 zijn er naar verwachting meer dan 6 miljard toestellen in omloop.

Afvalberg

Onvermijdelijk zorgt die evolutie voor een almaar grotere afvalberg van afgedankte toestellen. Volgens een rapport van de Verenigde Naties (uit 2014) zou er dit jaar voor bijna 50 miljoen ton aan elektronisch afval bijkomen - gaande van witgoed (koelkasten e.d.), tv's en computers tot klein elektro, zoals smartphones.

Voor ons land rekent de recyclagefederatie Recupel op 21,4 kilogram e-afval per inwoner, per jaar.

In de meeste Europese landen komt een groot deel van al dat e-afval in een officieel recyclagecircuit terecht, via overheidsdiensten of privébedrijven. Ter vergelijking: in de VS gaat het maar om 12 procent.

Toch valt de inzameling en recyclage van gsm's zwaar tegen, erkent Bruno Fierens van Recupel. 'In België wordt slechts een kleine fractie van de afgedankte gsm's effectief gerecycleerd. Volgens onze ramingen gaat het om 5 procent. Dat is meer dan wereldwijd -

mondiaal zou het om amper 2 procent gaan - maar het is veel te weinig.' Nochtans kan iedereen bij aankoop van een nieuwe smartphone het oude toestel inleveren bij de verkoper, zoals dat kan met koelkasten of wasmachines.

Recupel probeert de Belgen tot beterschap te bewegen. In 2015 werd gestart met speciale 'recyclagepunten' in supermarkten; dat leverde toen in korte tijd 50.000 ingezamelde gsm-toestellen en -laders op. Ook vorig jaar was er een 'significante verbetering', meldt Fierens.

'Ik weet het niet'

Een enquête in het voorjaar van 2016 leerde Recupel waarom zoveel Belgen het niet nauw nemen met hun oude gsm's.

'Veel mensen laten hun oude gsm gewoon in huis rondslingeren, ergens in een ladekast of zo. Het zijn kleine dingen, die nemen niet veel plaats in. Meer dan drie miljoen oude gsm's zouden zo ongebruikt thuis blijven liggen.'

Een kwart van de ondervraagden verklaarde er geen afstand van te doen 'omdat er nog informatie op staat'; 12 procent dacht 'de gsm nog te laten herstellen en te gebruiken' en 8 procent 'wist niet eens meer dat de gsm nog in het huis lag'.

Helaas komen er ook oude gsm's in de gewone huisvuilzak terecht, zoals andere kleine toestellen als rekenmachines of elektrische tandenborstels. Volgens Recupel belandt op die manier jaarlijks 1,53 kg elektronisch afval per Belg in de gewone huisvuilzak.

Recyclage van edele metalen

Met Umicore beschikt België over een wereldtopper in de recyclage van edele metalen uit elektronisch afval, dus ook uit oude gsm's. De fabriek van Umicore in Hoboken is erin gespecialiseerd en haalt in totaal tot 19 soorten metalen uit het aangevoerde e-waste.

Specifiek bij gsm's gaat het onder meer om nikkel, kobalt, zilver en palladium (zie grafiek).

Die extractie van grondstoffen uit elektro-afval wordt *urban mining* genoemd en geldt als rendabeler en vooral ecologischer dan de klassieke mijnbouw, waarbij ertsen uit de grond worden gedolven. Vooral voor zeldzame metalen als neodymium is urban mining een bonus. (jir)

Greenpeace hekelt het gebrek aan duurzame productiemethodes maar ook de achteloosheid van de consument

'Veel Belgen laten hun oude gsm gewoon in huis rondslingeren, ongebruikt'

BRUNO FIERENS
Woordvoerder Recupel